

respects (Article 442 of the Criminal Code of Ukraine) are highlighted.

Currently, the mass media report on cases of acts that have signs of genocide against the Ukrainian people – denial of the existence of Ukrainian identity; accusations in the mirror; «denazification» and dehumanization; constructing an existential threat in the person of Ukrainians; preparing the Russian audience to commit or condone atrocities. In addition, historical facts are revealed, which under certain circumstances (pressure from Russia) were hushed up and not investigated by either legal or historical sciences. Over the past five years (2017-2022), there has been a significant increase in recorded criminal offenses under Art. 442 of the Criminal Code of Ukraine, which was most likely provoked by Russia's military aggression against Ukraine.

Keywords: *genocide, crime, group, discrimination, Criminal Code of Ukraine, Convention on the Prevention of the Crime of Genocide and its Punishment.*

УДК 343.82

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-203-209

Юрій ОРЕЛ[©]

доктор юридичних наук, доцент
(Investigador del «US-Ukraine Assistance Program»
Instituto Clavero Arévalo, Universidad de Sevilla,
м. Севілья, Іспанія)

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ З ВИПРАВЛЕННЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ

Стаття присвячена дослідженню питань виправлення і ресоціалізації засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Вказується на необхідність привернення уваги до цього процесу з боку держави, науковців і практичних працівників, а також на доцільність запровадження експерименту з виправлення і ресоціалізації засуджених шляхом організації та здійснення нових підходів до процесу виконання і відбування ними покарання.

Ключові слова: *виправлення, ресоціалізація, позбавлення волі, засуджений, виправна колонія, праця.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства і держави одним із напрямів забезпечення суворого дотримання закону, гарантій прав і свобод людини, правопорядку в цілому є відповідне до закону виконання і відбування покарань у кримінально-виконавчих установах. Діяльність цих установ повинна бути спрямована на забезпечення режиму виконання і відбування покарання, створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. В юридичній літературі проблеми виконання і відбування покарання засудженими, їх виправлення і ресоціалізації досліджувалися у працях таких учених, як: К. Автухов, В. Бадира, С. Бараш, І. Богатирьов, В. Василик, О. Гритенко, А. Гель, Т. Денисова, О. Джужа, О. Колб, В. Конопельський, М. Кутєпов, В. Наливайко, О. Неживець, Л. Оніка, М. Романов, А. Степанюк, В. Трубников, О. Шкута, І. Яковець та ін. Віддаючи належне здобуткам згаданих науковців, слід зазначити, що з огляду на важливість та актуальність цих питань, на нашу думку, вони потребують подальшого вивчення з метою пошуку та запровадження найефективніших шляхів і засобів виправлення й ресоціалізації засуджених.

Метою статті є привернення уваги держави, науковців і практичних працівників до доцільності проведення експерименту з виправлення і ресоціалізації засуджених, запровадження нового підходу до виконання і відбування покарання у виді позбавлення волі.

Виклад основного матеріалу. Кримінально-виконавче законодавство України з метою реалізації цілей покарання створює умови для виправлення і ресоціалізації засуджених. У ч. 1 ст. 6 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК

© Ю. Орел, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2283-7843>

orel1976@i.ua

Україні) під виправленням засудженого розуміється процес позитивних змін, що відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правислухняної поведінки. Ресоціалізацію закон визначає як свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві (ч. 2 ст. 6 КВК України). Також зазначається, що необхідною умовою ресоціалізації є виправлення засудженого [1]. Тобто, іншими словами, без виправлення засудженого не може відбутися й його ресоціалізація. Якщо особа під час відбування покарання в установі виконання покарання не виправилася, то ні про яку її ресоціалізацію не може йти мова.

Не вдаючись до детального розгляду цих питань, хочемо відзначити, що багато хто з науковців, які в цілому позитивно розцінюють існування виправлення засуджених як мети покарання, скептично ставляться до можливого її досягнення разом із ресоціалізацією у процесі відбування покарання [2].

Як відомо, людина особистістю не народжується, а стає нею. Соціалізація відбувається на основі природних задатків при домінуючому впливі величезної кількості різноманітних факторів, що так чи інакше відбиваються на розвитку людини, яка набуває соціально-психологічних рис, передусім, завдяки власному досвіду спілкування, безпосереднім контактам у соціальному оточенні. Сім'я, сусіди, друзі, колеги, групи однолітків, різні організації, об'єднання та колективи створюють коло безпосереднього спілкування людини, її мікросередовище. За допомогою мікросередовища, у безпосередньому спілкуванні людина зазнає впливу макросередовища – суспільства, його культури, моралі, соціальних норм [3, с. 446]. Від того, наскільки вдало відбулася соціалізація особи, залежать у подальшому місце, котре вона займатиме в соціумі, і соціальні функції, що вона здатна буде виконувати.

Важко уявити, як злочинець, соціалізація якого не відбулася належним чином у звичайному соціумі (суспільстві), будучи вилученим із нього і поміщеним до іншого соціуму, що складається з осіб, схожих на нього за своїми негативними особистісними властивостями і якостями, соціалізація яких також відбулася з відповідними дефектами, зможе виправитися та ресоціалізуватися в позитивному напрямі, бажаному для суспільства, держави.

На нашу думку, результат залежить не тільки від самого внутрішнього бажання засудженого виправитися, змінити власну поведінку та життя, ставлення до оточуючих, до закону, суспільства і держави, але й від того, наскільки якісно під час відбування ним покарання побудовано цей процес в установі виконання покарання, наскільки якісно для цього підібрано персонал.

Вважаємо, що без бажання і зацікавленості у цьому самої держави, що обов'язково має проявитися у відповідному бажанні і зацікавленості з боку персоналу установи виконання покарання в результатах своєї роботи з виправлення і ресоціалізації засуджених, прагненні досягнення цієї мети, а не лише її проголошенні і здійсненні видимості роботи у цьому напрямі, такий процес приречений на невдачу, і ми ніколи не зможемо досягти поставленої мети.

За нашим переконанням, будь-яку особу можна змінити, виправити, навіть найзапеклішого злочинця, але за умови, що його антисуспільна життєва позиція та бажання вчиняти правопорушення та злочини не є проявом психічної хвороби. Для виправлення злочинця ми повинні виявити до нього індивідуальний підхід, відшукати дієві засоби, що зможуть вплинути саме на цю особу, будуть здатні викликати позитивні зміни і привести до перебудови його особистості. Але для цього потрібні час і відповідні умови, оскільки процес перетворення буде залежати від його занедбаності, від сили усталених у ньому негативних особистісних установок.

Багато хто із засуджених дійсно, переосмислюючи сенс свого життя під час відбування покарання, бажає його змінити, але не знає, як це зробити і хто міг би надати їм необхідну допомогу. У зв'язку з цим важливою, на нашу думку, є правильно організована в установі виконання покарання психолого-педагогічна робота із засудженими, спрямована на формування у них позитивної життєвої перспективи, мотивації змінитися і вести законослухняний спосіб життя, розкриття можливостей, що можуть виникнути у них після звільнення. На основі всебічного вивчення особистості засудженого в такій установі повинні також виявити його сильні і слабкі сторони та допомогти йому, відповідно, розвинути сильні та укріпити слабкі.

Важливим є, на нашу думку, так вплинути на особистість засудженого, щоб він чекав моменту свого звільнення і розцінював його не як ще одну спробу, можливість повернутися до свого попереднього звичайного протиправного, паразитичного способу життя, а як його наступний етап, наповнений новим сенсом, новими позитивними моментами та елементами, котрих, можливо, він не мав раніше (сім'я, діти, хобі, робота тощо). При відбуванні засудженим покарання ми повинні заново організувати та побудувати процес його соціалізації у такий спосіб, аби мати можливість не тільки виключити з нього ті шкідливі елементи та явища, що раніше призвели до дефектів, викоринити негативні риси його характеру, але й сформувати в ньому позитивні якості.

Однією з проблем, із якою стикається засуджений після потрапляння до виправної колонії, є те, що процес відбування покарання у місцях позбавлення волі пов'язаний зі зміною людської поведінки і психіки. Він опиняється в умовах, що раніше не були йому відомі і супроводжуються страхом, стресом. Він вимушений звикати до нового життя, де панують свої внутрішні закони, кримінальна субкультура.

Соціальна ізоляція негативно впливає на психіку засудженого: загострюються міжособистісні конфлікти, виявляються агресивність і ворожість у відносинах, виникають фрустраційні стани. Суворий побут закладу, система заборон і обмежень, екстремальні умови існування, свавілля міжособистісних спілкувань, існування і вплив кримінальної субкультури, неформальних правил поведінки накладають свій відбиток на особу та умови відбування нею покарання, стають звичайними явищами у виправній колонії. Як зазначають дослідники, позбавлення волі пов'язане з новими для особи умовами мікросередовища, де мають місце жорстокі відносини між засудженими, насильство, прагнення до самоствердження [4, с. 224].

Навіть ті із засуджених, хто хотів би стати на шлях виправлення, позбавлені такої можливості через побоювання за своє життя і здоров'я, а також перспективу опинитися в групі засуджених, які належать до осіб з низьким неформальним статусом, тому вимушені поводити себе за тими неформальними правилами, що існують у колонії. Але ці так звані «поняття» закладають у людині помилкові цінності і спотворене мислення. В результаті звільняється ще гірша особистість, ніж була до засудження.

Ці умови та явища, на нашу думку, аж ніяк не сприяють виправленню і ресоціалізації засудженого. Для того щоб вжити в установі виконання покарання, засуджений повинен постійно підлаштовувати свою поведінку, балансувати між вимогами режиму відбування покарання і тими неформальними правилами, що існують у виправній колонії, нерідко віддаючи перевагу дотриманню останніх, оскільки у нього немає впевненості у тому, що держава, в особі персоналу установи виконання покарання, у випадку відмови від них і веденні законслухняного способу життя, здатна буде належним чином захистити його від можливого негативного ставлення, помсти або розправи з боку інших засуджених, гарантувати недоторканність його життя і здоров'я, забезпечити його особисту безпеку.

Крім цього, як зазначають науковці, особа злочинця характеризується виникненням певних змін (пороків) у її психологічній структурі. Змінам піддаються ціннісні орієнтації, потреби, нахили, переконання. Виникають негативні риси характеру: жорстокість, озлобленість, жадібність, боягузтво та ін. [4, с. 199].

Для більшості засуджених притаманні специфічні емоційні стани: недовірливість, підозріливість, тривожність, дратівливість, збудливість, агресивність, а також пригніченість, почуття власної неповноцінності тощо. Вони обумовлені трьома обставинами: 1) ізоляцією від суспільства і розміщенням у замкненому середовищі, 2) обмеженням у задоволенні потреб, у першу чергу біологічних, через тотальну регламентацію поведінки, 3) примусовим включенням до одностатевих соціальних груп. Жорстка регламентація поведінки правилами, що визначаються ворожим стосовно засудженого середовищем, та наявність широкого спектру санкцій за їх порушення формують пасивність і прагнення уникнути будь-яких змін [5, с. 7].

При цьому слід пам'ятати, що серед засуджених чимало осіб із психічними відхиленнями, порушенням особистісно орієнтованих аспектів. Атмосфера, що притаманна виправним установам, умови відбування покарання сприяють виникненню у засуджених психічних розладів, а найчастіше – загостренню наявних. Без урахування цієї обставини неможливо правильно організувати індивідуально-виховний вплив на них, змодельовати механізм поведінки правослухняної людини і досягти головної мети покарання – виправлення засудженого. Потрібен облік всіх особистісних та

індивідуальних особливостей кожної категорії засуджених [6, с. 56; 7, с. 28].

Отже, можна стверджувати, що наявні на сьогодні умови і порядок виконання і відбування покарання, побудовані без урахування особистісно-психологічних характеристик особи злочинця, обстановка і побут у виправних колоніях, характер взаємовідносин засуджених між собою і персоналом установи виконання покарання не сприяють процесу виправлення і ресоціалізації засуджених, тож потребують удосконалення.

Аби позбутися тих негативних явищ, про які ми говорили вище, вважаємо за необхідне запровадити експеримент, в якому по-новому організувати і побудувати процес виконання і відбування покарання засудженими у виді позбавлення волі на певний строк.

За умовами експерименту необхідно буде організувати і впровадити в існуючу пенітенціарну систему кримінально-виконавчу установу нового типу, котра поєднувала б елементи виправної колонії та виправного центру. У такій установі утримувалися б за особистим бажанням ті, хто щиро бажає виправитися і стати після звільнення від відбування покарання повноцінним членом суспільства, законослухняним громадянином. В установі нового типу повинні бути створені всі умови для всебічного розвитку особистості під час роботи, навчання та дозвілля. З огляду на те, що в ній засуджені відбуватимуть покарання у виді позбавлення волі, така установа має належати до розряду виправної колонії, але зі специфічним рівнем безпеки.

Обов'язковою умовою направлення засудженого до експериментальної виправної колонії і відбування у ній покарання буде необхідність працювати. Для цього треба буде роз'яснити йому умови і порядок виконання та відбування у ній покарання, з'ясувати, чи погоджується засуджений із ними, чи бажає він відбувати покарання у такій колонії, чи погоджується він виконувати законні вимоги персоналу, чи зобов'язується працювати на тих видах робіт, що йому можуть бути запропоновані персоналом установи виконання покарання, у плідній співпраці з відповідними центрами зайнятості, про що слід взяти з нього відповідну розписку. Держава, зі свого боку, має забезпечити роботою всіх бажаючих і створити сприятливе економічне середовище для будь-якого виду корисної діяльності.

Також необхідно буде, за необхідності, взяти із засудженого розписку про те, що він згоден відбувати покарання на території іншої адміністративно-територіальної одиниці, відмінної від місця його проживання до засудження або місця постійного проживання його родичів. У випадку, якщо діяльність експериментальної виправної колонії з виправлення і ресоціалізації засуджених матиме позитивний ефект, пропонується створити такі установи у кожній області.

Для формування і закріплення у свідомості засудженого уявлення про важливе значення того факту, що держава йде назустріч його прагненням до виправлення і ресоціалізації, надає йому великий кредит довіри і сподівається, що він її виправдає, пропонуємо укладати із такими засудженими відповідний договір від імені держави. На нашу думку, це повинно додати в очах засудженого як безпосередньо процесу його виправлення і ресоціалізації, так і цьому договору відповідного статусу. Така ідея, на перший погляд, може здатися цілком утопічною, але вважаємо, що маємо спробувати її використати для досягнення поставленої мети.

При цьому слід наголосити, що від засудженого вимагатиметься лише його власне бажання виправитися, змінитися, докорінно перебудувати власну свідомість, особистість, позбутися свого негативного минулого та розпочати життя з чистого аркуша, переосмислити своє місце у суспільстві і прагнути повернутися до нього повноправним членом і вести загальноприйняте соціально-нормативне життя.

Обов'язковою умовою відбування покарання засудженим у такій експериментальній колонії буде суворе дотримання ним чинного законодавства України, встановленого кримінально-виконавчим законодавством умов та порядку відбування покарання, належних правил співжиття з іншими засудженими, відмова від колишнього злочинного життя, підтримання «злодійських» традицій, неформальних правил і законів кримінальної субкультури.

Оскільки, на нашу думку, праця є не тільки єдиним бажаним законним способом існування людини, а й важливим засобом розвитку особистості, використання її є обов'язковим для всіх засуджених під час відбування покарання в експериментальній виправній колонії. За нашим глибоким переконанням, залежно від того, як особа

ставиться до праці, наскільки сумлінно виконує свої обов'язки, може визначатися оцінка її особистості.

Зауважимо, що держава, в особі персоналу установи виконання покарання, зобов'язана створити засудженому під час відбування покарання такі умови, в яких він відчував би свою безпеку та недоторканність, що у свою чергу, на нашу думку, дозволило б йому розкрити у собі та розвинути позитивні риси характеру, особистості.

Персонал цієї експериментальної виправної колонії, що безпосередньо займатиметься соціально-виховною та іншими видами діяльності із засудженими, має складатися лише з соціальних педагогів та психологів, які здатні до такої роботи з огляду на власні морально-ділові, етичні та психологічні якості, професійний рівень та стан здоров'я.

До роботи в такій установі слід залучати осіб, які бажають працювати і виконувати її не лише тому, що це робота і за неї платять гроші, а насамперед тому, що вбачають у цьому своє покликання, бажають допомогти людям знову знайти себе, стати для них не тільки вихователями, а й наставниками, товаришами, до яких ті зможуть звернутися за порадою або допомогою у вирішенні будь-яких своїх життєвих питань, які стануть для них прикладом і джерелом найкращих людських якостей, таких як доброта, чесність, порядність, щирість, відвертість, правдивість, доброзичливість, толерантність, людяність, готовність допомогти тощо.

Для того щоб процес ресоціалізації засуджених відбувався успішно, умови виконання та відбування ними покарання повинні зводити до мінімуму різницю між умовами життя в колонії і на свободі, що має сприяти підвищенню відповідальності засуджених за свою поведінку і усвідомленню людської гідності. В таких установах виконання покарання не повинно бути колючого дроту, високих парканів, ґрат на вікнах та інших атрибутів сучасних виправних колоній.

Засуджені будуть проживати у гуртожитку, в кімнатах з одномісним або двомісним розселенням, побудованих із додержанням відповідних санітарно-гігієнічних норм. Проживання для них буде оплатним, здійснюватися за відповідним договором оренди житла. Також вони повинні будуть оплачувати відповідні комунальні послуги. Задля недопущення користування забороненими електроприладами та дотримання вимог пожежної безпеки у гуртожитку та кімнатах слід передбачити встановлення відповідних електротехнічних пристроїв.

З метою відмови від перебування на утриманні своєї родини або інших осіб та формування прагнення засуджених до самокерованого життя і самозабезпечення необхідно, на нашу думку, передбачити можливість обмеження або взагалі відмовитися від дозволу на отримання ними продуктових посилок або передач. Засуджені зможуть самостійно купувати продукти, предмети, речі, при цьому лише за ті грошові кошти, що були зароблені під час відбування покарання. Навпаки, слід заохочувати у них прагнення надавати матеріальну допомогу на утримання своєї сім'ї, родичів тощо.

Як ми вже зазначали, перебування засуджених у таких установах буде, з одного боку, добровільним, а з іншого, вимагатиме від них суворого дотримання вимог чинного законодавства України, встановленого порядку відбування покарання та правил співжиття з іншими засудженими. За вчинення діяння, передбаченого ст. 133 КВК України, а також іншого грубого дисциплінарного проступку, що є несумісним із правилами співжиття та умовами відбування покарання у експериментальній виправній колонії (умисне невиконання конкретних законних вимог представника персоналу установи виконання покарання (непокора); образа представника персоналу установи виконання покарання; відмова від роботи або її припинення без поважних причин; дрібне хуліганство; створення конфліктних ситуацій з іншими засудженими; умисне знищення, пошкодження чужого майна, викрадення чужого майна шляхом крадіжки або шахрайства, за відсутності ознак складу кримінального правопорушення, тощо), за продовження жити за «злодійськими» традиціями, неформальними правилами і законами кримінальної субкультури засудженого має бути направлено для відбування покарання до звичайної виправної колонії з відповідним рівнем безпеки.

На початковому етапі запровадження експерименту до запропонованого виду колонії можуть направлятися, на підставі оцінки можливості їх виправлення і ресоціалізації, як щойно засуджені особи, щодо яких вироки набрали законної сили і які на стадії визначення їм виду виправної установи погодилися відбувати в ній покарання, так і ті, які вже відбувають покарання. У подальшому – лише щойно засуджені особи,

оскільки до тих засуджених, які спочатку відмовилися, а потім виявили бажання відбувати у ній покарання, або відносно яких із самого початку існували ризики щодо можливості їх виправлення і ресоціалізації, з урахуванням їх особистості та строку, що залишився їм до закінчення строку відбування покарання та звільнення, можуть бути застосовані такі інститути кримінального права, як умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звичайно, за умови, що вони стали на шлях виправлення і тому вже не потребують необхідності направлення їх для відбування покарання до експериментальної виправної колонії.

В експериментальній виправній колонії зможуть відбувати покарання як особи, які вперше засуджуються до покарання у виді позбавлення волі, так і ті, які мали судимість, що не була погашена або знята в установленому законом порядку.

Особи, які після звільнення від відбування покарання з експериментальної виправної колонії знову вчинять умисний злочин, не матимуть права на повторне відбування в ній покарання.

У процесі здійснення соціально-виховної роботи із засудженими, на нашу думку, особливу увагу також необхідно приділити їх релігійному вихованню, оскільки підсвідомий механізм опору злу, що досягається завдяки йому, у багатьох засуджених відсутній з дитинства. В основу такого виховання необхідно покласти прагнення людини до визнання Бога як Творця всього: щиро віруючий і люблячий Бога буде любити людей і, природно, не вчинить навмисного зла, як це легко роблять невіруючі.

Оскільки багато хто із засуджених після звільнення від відбування покарання повертається у суспільство, часто не маючи житла, роботи, сім'ї, документів тощо, слід акцентувати увагу на тому, що саме держава, перш за все, повинна зайнятися вирішенням проблемних питань, пов'язаних із їхнім побутом та працевлаштуванням, приділяти належну увагу цьому напряму своєї діяльності, постійно підвищувати її ефективність та вдосконалювати. Конкретні пропозиції вченими і практиками в цьому аспекті вже розроблені, їх треба безпосередньо впровадити в життя [8].

Вважаємо за доцільне також залучення до цього процесу, з метою покращення соціально-побутового становища осіб, звільнених від відбування покарання, їх соціальної адаптації, громадських та релігійних організацій, благодійних фондів, окремих юридичних і фізичних осіб. До речі, у багатьох європейських державах, наприклад, таких як Іспанія, релігійні організації, церкви, приходи активно надають зі своїх фондів всім, хто цього потребує, гуманітарну допомогу (одяг, продукти харчування тощо). Крім цього, в Іспанії особи, звільнені з місць позбавлення волі, які не працевлаштовані і відповідають певним вимогам, мають право на оформлення в органах державної служби зайнятості населення (SEPE) відповідної субсидії, котру вони будуть отримувати протягом шести місяців, із можливістю її продовження, але на строк не більше 18 місяців. Така субсидія, наприклад, на початок 2023 року складає 480 євро і вираховується з мінімальної міжпрофесійної зарплати, що дорівнює 1000 євро [9].

Висновки. Вищевикладене дозволяє констатувати, що у жодному разі не можна ставити під сумнів необхідність існування і закріплення на законодавчому рівні, а також здійснення як державними органами, так і іншими громадськими організаціями, окремими фізичними і юридичними особами діяльності, спрямованої на досягнення мети виправлення і ресоціалізації засуджених, їх соціальної адаптації, застосування у цьому процесі існуючих та пошуку нових дієвих форм і засобів.

Список використаних джерел

1. Кримінально-виконавчий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
2. Засоби виправлення і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі : монографія ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Харків : Кроссруд, 2011. 323 с.
3. Психологія : підруч. / Трофімов Ю. Л., Рибалка В. В., Гончарук П. А. та ін. ; за ред. Ю. Л. Трофімова. 3-тє вид. Київ : Либідь, 2001. 560 с.
4. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2008. 240 с.
5. Меркулова Ю. В., Матієнко Т. В. Психологічні аспекти проблем покарання та виправлення засуджених : лекція для студентів денної та слухачів заочної форми навчання. Одеса, 2017. 19 с. URL : https://oduv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/lek-10_2017-jur-psyhologija-2.pdf.
6. Ревягин А. В., Тюфяков Н. А. Криминолого-психологическая характеристика рецидивной преступности в местах лишения свободы. *Психопедагогика в правоохранительных органах*. 2015. № 4(63). С. 55–58.

7. Перемолотова Л. Ю. О личности осужденных, совершивших преступление в условиях исправительного учреждения *Уголовно-исполнительное право*. 2013. № 2. С. 27–30.
8. Бандурка А. М., Денисова Т. А., Трубников В. М. Общая теория социальной адаптации освобожденных от отбывания наказания (правовой и социально-психологический анализ уголовно-исполнительной политики по реабилитации осужденных). Харьков-Запорожье : НУВД, ЗГУ, 2002. 440 с.
9. Subsidio para liberados de prisión. *Loentiendo*. URL : <https://loentiendo.com/subsidio-liberados-de-prision/>.

Надійшла до редакції 30.01.2023

References

1. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy [Criminal Executive Code of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2004. № 3–4. Art. 21. [in Ukr.].
2. Zasoby vypravlennia i resotsializatsii zasudzhennykh do pozbavlennia voli [Means of correction and resocialization of those sentenced to imprisonment] : monohrafiia ; za zah. red. A. Kh. Stepaniuka. Kharkiv : Krossroud, 2011. 323 p. [in Ukr.].
3. Psykholohiia [Psychology] : pidruch. / Trofimov, Yu. L., Rybalka, V. V., Honcharuk, P. A. ta in. ; za red. Yu. L. Trofimova. 3-tie vyd. Kyiv : Lybid, 2001. 560 p. [in Ukr.].
4. Konovalova, V. O., Shepitko, V. Yu. (2008) Yurydychna psykholohiia [Legal psychology] : pidruch. 2-he vyd., pererob. i dop. Kharkiv : Pravo. 240 p. [in Ukr.].
5. Merkulova, Yu. V., Matiienko, T. V. (2017) Psykholohichni aspekty problem pokarannia ta vypravlennia zasudzhennykh [Psychological aspects of the problems of punishment and correction of convicts] : lektsiia dlia studentiv dennoi ta slukhachiv zaochnoi formy navchannia. Odesa. 2017. 19 p. URL: https://oduv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/lek-10_2017-jur-psykholohija-2.pdf. [in Ukr.].
6. Revyagin, A. V., & Tyufyakov, N. A. (2015) Kriminologo-psihologicheskaya harakteristika recidivnoj prestupnosti v mestah lisheniya svobody [Criminological and psychological characteristics of recidivism in places of deprivation of liberty]. *Psihopedagogika v pravoohranitel'nyh organah* (Psychopedagogist in law enforcement agencies), 4(63), pp. 55–58 [in russ.].
7. Peremolotova, L. Yu. (2013) O lichnosti osuzhdennyh, sovershivshih prestuplenie v usloviyah ispravitel'nogo uchrezhdeniya [On the personality of convicts who committed a crime in the conditions of a correctional institution]. *Ugolovno-ispolnitel'noe pravo* (Criminal-executive law), 2, pp. 27–30 [in russ.].
8. Bандурка, А. М., Денисова, Т. А., & Трубников, В. М. (2002) Obschaya teoriya social'noj adaptatsii osvobodzhennykh ot otbyvaniya nakazaniya (pravovoj i social'no-psihologicheskij analiz ugolovno-ispolnitel'noj politiki po reabilitatsii osuzhdennykh) [The general theory of social adaptation of those released from serving a sentence (legal and social-psychological analysis of criminal-executive policy for the rehabilitation of convicts)]. *Khar'kiv-Zaporizhzhia* : NUVD, ZGU, 440 p. [in russ.].
9. Subsidio para liberados de prisión [Subsidy for released from prison]. *Loentiendo*. URL: <https://loentiendo.com/subsidio-liberados-de-prision/>. [in Spa.].

ABSTRACT

Yurii Orel. Concerning the feasibility of implementing an experiment on the correction and resocialization of convicts. The article is devoted to the study of issues of correction and resocialization of convicts serving a sentence of imprisonment for a certain period. It is indicated the need to draw attention to this process on the part of the state, scientists and practical workers, as well as the expediency of introducing an experiment on the correction and resocialization of convicts by organizing and implementing new approaches to the process of execution and serving their punishment.

It is claimed that the existing conditions and order of execution and serving of punishment are built without taking into account the personal and psychological characteristics of the criminal. In addition, the environment and life in correctional colonies, the nature of the relationship between convicts and the staff of the institution of punishment, do not contribute to the process of correction and resocialization of convicts, therefore it needs improvement.

It is proposed to create a new type of penal institution that would combine the elements of a correctional colony and a correctional center, in which those who sincerely wish to reform and become a full-fledged member of society, a law-abiding citizen, would be kept according to their personal desire. The stay of convicts in such institutions will be voluntary, but with the mandatory involvement of them in work.

According to the conditions of the experiment, all the necessary conditions will be created for the convicts for the comprehensive development of their personality, the satisfaction of their social and everyday needs. The regime in such a colony will be as close as possible and minimize the difference between living conditions in it and in freedom. On the other hand, the convicts will be subject to increased requirements for their behavior, their compliance with the norms of the current legislation, the established order of execution and serving of the sentence, the rules of cohabitation with other convicts.

Attention is focused on the need to create such conditions for serving the sentence, which would guarantee the inviolability of the convict's life and health, would ensure his personal safety.

Keywords: *correction, resocialization, imprisonment, sentenced, correctional colony, labor.*